

# GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV  
Care de două ori pe săptămână prin îngrijirea  
comitet de redacție.  
Atelierele tipografiei „Astra” nr. 1102.  
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA  
1838  
GHILBARIȚIU ȘI SFINȚIT DE LUPTULE PURTATE SUB CUTELE LUI  
DE ATAȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU MUREȘENII

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA  
BRAȘOV.  
B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 T. 1513  
Abonamentul anual lei... Autorități și Societății  
Anunțuri și reclame după tarif

Nr. 24 Inreg. Trib. Brașov S. II No. G. II. 71/942

Sâmbătă 25 Martie 1944

Anul 107

## Pentru unitatea sufletească

de I. Bozdog

Am stat luni și ani întregi pe gânduri și am așteptat să văd că, poate altcineva, mai competent, va atinge chestiunea tratării problemelor transilvane de către presa din Capitală.

Nu pune nimeni la îndoială caldul patriotism și interesul cu care presa Capitalei a îmbrățișat-o și îmbrățișează chestiunea politică a Ardealului. Ea este centrul preocupărilor multor condeie de seamă și e desbătută cu toată gravitatea ce o comportă.

Dar, pe lângă problemele politice, Transilvania noastră are atâtea preocupări și răni din care sângerează, pe care e bine să le cunoască toți Românii. Are probleme, instituții și tradiții izvorite și impuse de necutul ei specific, care cunoscute și aplicate fiind pe întreg cuprinsul pământului românesc ar da o unitate sufletească mai perfectă întregului neam. Necunoscându-le însă toți, sau cunoscându-le numai insuficient, sau superficial, ele sunt considerate drept probleme regionale, iar bunele străduințe ale noastre și ale tuturor celor ce se ocupă de aceste probleme, sunt taxate drept preocupări regionaliste.

Aici, cred eu, are presa noastră din Capitală chemarea să-și spună cuvântul cu toată competența și patriotismul ce o îndrumază, dar nu numai în edițiile pentru provincie, ci și în cele pentru Capitală.

Noi înșine, provincialii, urmărim cu mult interes variatele laturi ale problemelor transilvane ridicate în „Universul”, „Curentul”, „Timpul”, „Vieța”, „Ecolul” etc. dar rămânem surprinși când de aceleași probleme sunt lipsiți cititorii din București. Întâmplarea face ca uneori să fii în Capitală și același număr de ziar a doua zi să-l citești la Brașov, Sibiu etc. — și spre marea ta surprindere să constăți lipsa unor probleme și articole. Se întâmplă invers: cauți un articol în chestiunea X, de ordin transilvan și nu-l găsești în toată colecția, căci el e apărut în ediția pentru Capitală.

Nu mă refer la informații și corespondențe cu caracter local, care, firește, nu se pot trata și publica decât cum se face, ci la articole care privesc problemele transilvane.

Câte răspunderi și greșite interpretări de intenții n'au provenit de aici!

Gândul meu nu este de a face încriminări sau polemici, ci de a contribui la perfectarea unității de vederi în problemele care interesează întreg neamul și nu numai o provincie, sau pe fiii ei.

## LELITELE

de  
Ion Colan

- Ai auzit că...?
- Ai aflat că...?
- Știi că...?

Cum să nu! Știu tot. Știu că centrul de gravitate al pământului plasat într'un sat ce-și scaldă stânele în apele bătrânului Danubiu a primit alți paznici, ca să nu fie mușcați de proprii lor câni.

Știu, de asemenea, că ciobanul satului a fost reținut la masă de baciul altei stâne, un prânz care nu i-ar fi tihnit.

Sunt perfect informat apoi, că Rușii au ajuns la Craiova și de acolo, printr'o largă manevră de învăluire, au pus piciorul pe vârful Balota de unde au fost respinși până la Nicolaev.

În același timp, știu că 7 vedete rapide lansate cu parașuta și camuflate apoi într'un port de pe Jiu, dinainte pregătite de partizani, vedete sub comanda vice-amiralului Potemkin, vâr de-al doilea cu Grigore Alexandrovici Potemkin, favoritul Caterinei a II-a, au străbătut la Dunăre și au ajuns în cursul nopții de 29—30 Februarie în fața orașului Turnu-Severin. Se zice că imediat după lansarea primei torpile, câțiva bine informați din fiecare oraș al țării, ar fi sursă combat în urma unui șoc nervos.

Știri ulterioare — la un ceas interval — pe când mă săpunea

bărbierul, vorbesc de 27 de vedete, care ar fi întrebuințat un gaz ce turbură mințile și dă membrilor corpului un fel de delirium tremens.

Cum vedeți, sunt la curent cu toate. Ba, dacă-i vorba pe știute și de-ați avea vreme să mă ascultați, o zi întreagă v'aș tot spune din câte știu din cel mai autentic izvor. Fiindcă nu se poate pune la îndoială vestea pe care chiar acum mi-a adus-o servitoarea mea, care e prietenă cu o servitoare ungheroaică și care, la rândul ei, are legături cu un lucrător unghur cu familia în teritorul cedat, că acolo s'a cam stricat brânza, din pricină că burduful a fost ținut prea multă vreme în bătaia tuturor vânturilor, așteptând cumpărătorul care va da mai mult...

Adevărul este că toți suntem perfect informați și fiecare ne transformăm dintr'odată în aparat de recepție și difuziune. Dela o vreme am ajuns la convingerea că nici conducătorii popoarelor n'au știți atât de precise, ca Ilie Fleancă, impiegat stagiar în I. P. T. F. L. C. (Industria pentru tăiatul frunzelor la câni)

De una mă mir: Dacă suntem atât de bine „puși la punct” cu vestile, și dacă așa de precis știm fiecare ce se va întâmpla, ce nevoie mai avem de confirmarea lor prin alții? N'ar fi oare mai cuminte să ne păstrăm „știința” pentru vremea când, oricum, vom fi supuși examenului?

Că de geaba elevul torăie pe de rost, în fața colegului, teorema lui Pitagora, dacă pus în fața tablei și a profesorului nu e în stare nici măcar s'o formuleze.

Eu unul, fie ce-o fi, tac!  
Ascult gurile de lelițe cum meliță cânepa imaginară în fața porților, și tac. Tac și aștept să se limpezească vorbăria, sigur fiind că adevărul e undeva, dar nu chiar în gura lui Ilie Fleancă, impiegat stagiar la I. P. T. F. L. C. și nici chiar în informația sigură a servitoarei mele.

Altcum, mi-aș face capul calendar, ceea ce nu poate fi în interesul meu, și poate nici al țării. Știu eu de unde știu, că vorba multă, sărăcie înseamnă. Și mai știu că din toată vorbăria asta, dacă ceva o fi adevărat, apoi adevărul acela îl voi ști și eu în mod sigur, dacă nu la ora 10, la 11. Și nu văd niciun motiv să mă agit sau să fiu invidios pe alții, că au aflat ceva cu 60 de minute mai de vreme decât mine.

Iar dacă multe din cele ce să vântură nu vor fi din compartimentul realității, tot eu am câștigat: Nici nu m'a făcut de răs, nici nu m'a scos din țâțâni „războiul nervilor”.

De s'o lăsa cu ploaie, o să iau și eu umbrela cu mine, ori vreo manta cauciucată.

De-o răsări soarele, o să mă îmbrac mai ușurel.

Iar pentru vreme de furtună... știu eu ce-am să fac, mai cu seamă că noi, de când ne știm, cam în calea furtunilor am stat.

Și tot n'am murit!

## „GAZETA TRANSILVANIEI”

### Scriptum

Buletin bibliologic

Institutul de arte grafice „Astra” Brașov, 1944, p. 298

de Henrieta Cocea

Carlyle spunea: „Tot ce omenirea a fost, a gândit, a făcut, a cucerit, se păstrează magic în paginile cărților”.

Scriptum, primul buletin bibliologic din țară, apărut zilele acestea sub direcția d-lui prof. N. Georgescu-Tistu, se ocupă cu aceste sublimă păstrătoare ale comorilor spirituale.

Valoarea publicației este, de sigur, cu atât mai mare, cu cât și greutatea unui „Inceput de drum” nu sunt puține. Dragostea pentru carte însă le-a învins și Scriptum a reușit să vadă lumina tiparului.

Volumul cuprinde: studii de bibliologie, diferite biblioteci din țară,

bibliografie, instituții și publicații bibliologice, cronici privitoare la cărți de specialitate, două bibliografii, o dare de seamă asupra activității Seminarului de Bibliologie și un indice.

O astfel de publicație este deosebit de necesară atât pentru cultura bibliologică a bibliotecarilor, cât și pentru intelectualul nespécialist, în general puțin orientat asupra unor chestiuni de importanță culturală, ca de exemplu: rostul unei biblioteci, organizarea ei, orientarea în domeniul cercetării științifice sau literare, cultul cărții, evoluția ei tehnică etc.

În Scriptum își dă contribuția o întregă elită de specialiști în frunte cu d-l prof. N. Georgescu-Tistu. Autorul „Orientărilor bibliologice” și a multor lucrări în această disciplină, publică studiul: „Domeniul și însemnătatea bibliologiei”. D-sa precizează termenul: „Vorbire despre cărți” e bibliologie... Discută apoi terminologia acestei științe în decursul vremurilor, importanța ei și mișcarea bibliologică din Apus. În-

## INSTANȚINEE

### O insectă patriotică

Despre rezistența animalelor s'a scris adesea. Dintre mamifere se crede că pisica are o natură foarte tare. Mai tart însă sunt insectele, anumite soiuri dintre ele, în special unii paraziti, cum sunt de pildă ploșnițele și altele.

Intr'o revistă germană foarte veche am întâlnit un caz interesant de rezistență animală, o insectă care trebuie să fi fost identică cu musca otrăvită din mormântul lui Tutankamon, care prin înțepătura ei a pricnuit moartea savantului care-a deschis lăcașurile de veci din Valea Regilor. Insecta de care vă spun nu e o muscă, e un parazit, un fel de ploșniță veninoasă care trăiește în Persia. Profesorul von Loder din Moscova a trimis pe vremuri două exemplare din acest soi, conservate în spirit, muzeului de științe naturale din Iena, menționând că mușcătura acestor animale omoară în timp de 24 ore. Au o natură extraordinară de tare. Un membru al ambasadei ruse a fiut o astfel de vletetă o zi întreagă în spirit de oțet și când a scos-o a început să miște și să se târe.

Un englez a păstrat câteva exemplare de acestea un an închelat într'o sticlă goală, închisă ermetic. A scos apoi una a pus-o pe mână ca s'o poată examina bine. Ploșnița care încă trăia l-a mușcat și omul s'a stins în timp de 24 ore.

Kotzebue, care a însoțit pe ambasadorii ruși, pomenește și el despre această ciudată și periculoasă insectă, care — spune el — nu se aține prin așternuturi, ca rudenii ei din Europa, ci prin case vechi, prin pereții de lemn, de preferință la orase. Cuiul ei cel mai plăcut se pare a fi orașelul Ullana din Persia. Foarte curios e însă faptul — spune Kotzebue — că această insectă nu atacă decât pe străini. Pe băștinaii, pe care îi cunoaște probabil după miros, nu-i atacă niciodată.

Animalul acesta e ceva mai rășărit decât soiul lui european, e de culoare neagră-cenușie cu puncte roșii pe spinare.

Autoritățile din Persia dădeau instrucții în fiecare gară străinilor, care coborau din trenuri, de modul cum trebuie să se ferească de această mică otrăvitoare, așa cum dau de altfel, pretutindeni, în țările de rășărit, astăzi chiar broșuri tipărite ca să știe străinii cum să se ferească de scorpionii care călătoresc totdeauna în număr de trei: tata mama și copilul, se vâra prin buzunarele oamenilor și prin bagaje și dacă nu ești precaut să-ți cercetezi lucrurile cu atenție, poți să te cureți în câteva ore, căci înțepătura lor e mortală.

Ecat. Pitiș

## MIHAI EMINESCU:

### Übersezt von Laurent Tomalagă.

Cernăuți 1943 Ed. „Mitropolitul Silvestru“ pag. 224.

de Ion Gherghel

Principele poeziei noastre lirice se bucură de o prețuire din ce în ce mai mare în cercurile literare, menite să-i înlesnească pătrunderea în lumea largă a cititorilor de alt neam.

E știut că marii poeți nu pot să fie gustați în întregime decât dacă-i citește omul în original. Ceea ce poate să dea — în cele mai multe cazuri — traducerea, e o copie, adeseori palidă și lipsită de conturul caracteristic al modelului.

Concluzia firească? — Cine dorește, cu tot dinadinsul, să savureze tot farmecul unor produse poetice rare, e nevoit să-și însușească limba creatorului. Astfel, cine vrea să pătrundă în Shakespeare va avea neapărat nevoie să învețe englezește; pe cine-l atrage pesimismul lui Leopardi va învăța limba italiană, după cum misterul liricii lui Goethe numai limba maternă a acestui poet poate să-l desvăluie pe deplin. Astfel propovăduia esteticianul dela Facultatea de Litere a Universității din București: regretatul profesor Mihail Dragomirescu. Musicalitatea specific eminesciană nu se poate desprinde în toată dulceața ei dureroasă decât în limba românească.

Străinii care doresc deci să pătrundă în adâncurile poeziei eminesciene nu vor putea s'o facă decât învățând, cât mai temeinic, această limbă. Niciun străin nu va regreta efortul depus.

Sfatul e bun. Dar oare câți pot să-l urmeze? Nu învață nici Românii noștri — în număr mare — limbile de răsnet universal, necum să aștepti ca mulți Englezi, Germani sau Francezi să se aștearnă pe muncă grea, învățând românește, fie chiar de dragul lui... Eminescu. Și astfel puntea de înțelegere dintre popoare rămâne, pe teren literar, tot traducerea, cu toate micile și marile ei neajunsuri.

Când apăruse — pe la mijlocul deceniului trecut — volumul cu traduceri din Eminescu, elaborat de către d-l Viktor Orendi-Hommenau, am publicat o dare de seamă amănunțită în *Revista Germaniștilor Români*. O lună întreagă lucrasem, într'o vacanță de vară, la întocmirea acelei recenzii. Dacă împrejurările îmi vor permite voiu consacra, în curând, aceeași atenție și traducerilor d-lui Laurent Tomalagă. Ceea ce pot să fac acum e numai o prezentare a acestei cărți, din al cărei cuvânt introductiv, scris de către d-l prof. onorar Victor Morariu, se desprinde pasiunea nobilă a traducătorului pentru lirica lui Eminescu. D-l Laurent Tomalagă a fost profesor de științe naturale și director al Școlii Normale din Cernăuți. Deci nu studiile d-sale de specialitate l-au mânănat spre traducere, ci altă îndelencnică ce-i vrăjea orele libere: muzica. În ca-

litatea sa de cântăreț și compositor a avut dese prilejuri să se apropie de „liedurile“ germane. În traduceri sale din lirica lui Eminescu predomină — afirmă scriitorul introducerii — elementul muzical, cu ajutorul căruia s'a străduit acest traducător să redea, — pe seama Germanilor în primul rând, — pe un Eminescu „întreg“, întrucât poate să fie vorba într'o traducere după capodoperile poetice de ceva „întreg“.

Răsfoind volumul, am dat peste numeroase versuri, ce denotă o pătrunzătoare înțelegere a poetului nostru precum și o rară adaptabilitate la muzicalitatea sa specifică.

Ne mărginim să cităm, de data aceasta câteva versuri din vreo trei poezii:

Und mir dünk's am Ufer wandelnd,  
Dass ich wart' und lausch' mit Lust,  
Dass sie aus dem Schilf erscheine,  
Und mir falle an die Brust...

Dass ins kleine Bot wir springen,  
In des Wassers süßem Klange,  
Dass das Steuer mir entgleite  
Und hierauf die Ruderstange..

Dass wir schweben, tief im Zauber,  
Unter Mondes Licht, dem hellen,  
Rauschen lind der Wind im Schilf  
Und des Wassers rege Wellen.

(Din „Lacul“ — pag. 44).

Der Rumäne, ohne Glück,  
Schleppt sich wie der Krebs zurück;  
Kein Gedeihn auch Stimmung keine,  
Und kein Herbst ist je der Seine,  
Fromt kein Sommer seinen Stand  
Und ist fremd im eignen Land.

Nur der Disteln Schatten nisten  
Vor der Tür des armen Christen.

Da das Land entblösst muss stöhnen,  
Urwald, Bruder des Rumänen,  
Musst du vor der Axt dich biegen,  
Alle Quellen dir versiegen —  
Arm im armen Land geblieben!

(Din „Doina“ — pag. 160 - 161)

Über Wipfel zieht der Mondball  
Und das Waldlaub rauscht im Wind;  
Von den Erlenzweigen lind,  
Horch, ein Waldhorn bläst sein Trübsal.

Ferner, ferner klingt sein Tönen  
Schwächer, schwächer und verfließt;  
Trübe Seel' mir ward versüsst  
Heimlich von dem Todessehnen.

Schweigst! Warum? Zu dir kehrt eben  
Heim mein Herz, du Zaubernorn!  
Wirst du klingen, trautes Horn,  
Einmal noch für mich im Leben?

(„Peste vărfuri“ — pag. 180).

## PREDICI ÎN PUSTIU

### O observațiune binevoitoare

Am asistat duminică în 19 Martie la șezătoarea culturală din sala „Astra“. Se știe că la aceste șezători conferențiarilor, în majoritate, sunt dați de „Astra“, fără programul il al cătuesc diferitele secțiuni ale organizației „Muncă și Lumină“. Incă astă toamnă, când au fost invitați la ședință toți intelectualii care lucrează în cadrele „Astrei“ și-și dau contribuția lor desinteresată pentru lumina poporului, s'a fixat începutul acestor șezători pentru ora 11,30 și terminarea lor pentru aproximativ ora 13,30. Dar un program, care începe la ora 11 și se termină la ora 14, cum a fost cel de ieri, aduce cu sine următoarele inconveniente:

Cel ce se grăbește să fie exact la șezătoarea așa de bine frecventată, care începe la ora 11, de sigur nu se mai gândește să participe și la liturghia de duminică. Or, scopul inițial al acestor bune intenții culturale nu a fost să bolcotăm noi biserica și să desobșnuim pe lucrător de această dătină străbună; întâi biserica și apoi distracțiile. Când am sosit și eu, exact la ora 11,30 la șezătoare, fiindcă așa știam începutul, fiindcă imi ținusem de datorie să asist cel puțin 1/4 de oră și la serviciul divin, sunt apostrofat la intrare în sala „Astra“ de unul din organizatorii programului din acea zi: „Nu se mai intră; așa ne bolșevizăm!“

Dar bolșevizare înseamnă tocmai a distruge datina bisericii duminică și de aceea am intrat fără să ascult de observațiunea nepotrivită a respectivului domn.

Este, de sigur, o minunată emulație între diferitele organizații muncitorești dela marile fabrici brașovene aranjarea acestui program. Dar această nobilă rivalitate de muncă și artă să nu însemne o supralicitare de durată, căci dacă Metromul dă un program de 3 ore, poate să dea I. A. R. unul de 4 și mâne fabrica Volna poate unul de 5 ore. Timpul cel mai potrivit este cel fixat inițial, 11,30—13,30. Să rămânem pe lângă el și emulațiunea să se facă în execuția artistică a diferitelor puncte din program, nu în durată.

Dar cu toate aceste observațiuni binevoitoare, deși poate pe alocuri ursorătoare, nimic nu mă impledecă de a recunoaște mai ales munca depusă de prof. A. S. Gola, care ne-a prezentat cu talentații săi elevi o delicioasă și foarte instructivă scenetă. Conferința d-lui Dr. Păcurariu a fost o minunată sinteză a chestiunilor alimentației.

Dr. M. Suciu-Sibianu

vălășează a toată competența, aspectele multiple ale ei, încheind cu o privire asupra activității bibliologice din țara noastră.

D-l Dr. Adolf Jürgens, publică un documentat studiu (Das Deutsche Bibliothekswesen), în care ilustrează superioritatea Germaniei, printre țările lumii, în ce privește organizarea bibliotecilor. Se înfășează evoluția bibliotecilor germane. La început erau păstrătoarele manuscriselor; au devenit apoi marile biblioteci din timpul abso-lutismului, bibliotecile din epoca lui Goethe. acelea ale sec. al XIX-lea, de specialitate, și bibliotecile populare. Aflăm aici informațiuni despre organizarea marilor biblioteci de stat, numărul și bogăția lor. Biblioteca din Berlin are circa trei milioane de volume. De relevat este existența și rolul Oficiului de schimb (Reichstauschstelle) și al celui de achiziție (Beschaffungsamt)

O importantă contribuție aduce și d-l prof. Dan Simionescu cu „Manu-

scrisile literare din Biblioteca Universității „Cuza Vodă“, las!“.

De asemenea d-l prof. I. Crăciun în: „Cartea românească în Transilvania“, sintetizează mișcarea culturală din această provincie astfel: „Transilvania a stat mereu în fruntea atâtor inițiative românești, în privința cărților, încât fără Sudul Prisolului și fără Nordul Clujului, țara nu e țară și România nu e Românie“.

„Despre o carte „necunoscută“, este eruditul studiu al d-rei prof. Maria Dumitrescu; se vorbește de cartea intitulată „Der Donau-Strand“ de Sigmund von Birken, publicată în Nürnberg la 1665 Studiul cuprinde o amplă descriere a edițiilor și traducerilor cărții în discuție, cu observații și amănunte ce numai ochiul bibliotecarului rutinat și analist le poate vedea.

„Armonizări bibliologice și sugestii catalografice“ de D-l Theodor Ludu, cuprinde, într'o expunere documentată, modele de fișe și liniaturi metodice pentru regisre de bibliotecă. „Norma-

lizarea hârtiei“ de ing. A. Sălăgeanu, — menționăm că e prima dată la noi când se discută serios această problemă. „Iglens cititului“ de N. Iltu-Oancea, tratează problema după o frumoasă introducere ce evidențiază folosul cititului pentru spiritul uman. „Cartea și radio“, de Al. Jordan, înfășează o delimitare a rolului acestor factori de cultură.

La capitolul „Biblioteci“ d-na Christina Tuduri în „Biblioteca Regelui Ferdinand I“, ne descrie o bibliotecă regală. În restul capitolului ni se dă organizarea câtorva biblioteci model din țară: Biblioteca Liceului „Matei Basarab“ din București de d-l Dan Smântănescu, Biblioteca model a unei școli primare de d-na E. Isacu, Biblioteca „Astra“ Brașov de d-l prof. Ion Colan, Biblioteca publică a orașului Ismail, de d-l Nicolae V. Crețiu. Din „Catalogul sistematic al Bibliotecii centrale a Facultății de Filosofie și Litere din București“ alcătuit de d-l D. Muster

se pot lua sugestii pentru organizarea acestor cataloage.

În capitolul al treilea, „Bibliografie“, figurează „Clasificarea lucrărilor de bibliologie“, catalogul sistematic datorit d-rei Eleonora Isopescu care și-a făcut o specialitate din alcătuirea cataloagelor metodice pe care le întocmește după un sistem mai mult original, bazat pe îndelungate experiențe. „Colaborarea Profesorului I. Petrovici la Convorbiri Literare“ de d-l Florian Nicolau și „Repertori bibliografice de reviste“ de d-l Mircea Tomescu, completează capitolul bibliografiilor.

Capitolul IV „Instituții și publicații bibliografice“ aduce material interesant și inedit cu studiile: „Mișcarea documentară și centrul român de documentație“ de d-l ing. D. Drăgulănescu și „Institutul de patologie a cărții din Roma“ de d-l A. P. Todor. Biblioteca bibliologică de D-l Gh. Pavelescu, înfășează activitatea desfășurată în cadrele publicației de sub conducerea d-lui Prof. I. Crăciun.



## Cetatea de pe Tâmpa de lângă Braşov şi „cătunul“ de sub ea

La începutul lunii Martie d-l prof. Dr. C-tin Lacea a făcut la Academia Română o foarte importantă comunicare, asupra căreia, atunci când se va publica, vom reveni. Dăm, deocamdată, şi destul de sumar, concluziile.

Probabil că cetatea de pe Tâmpa s'a clădit în timpul migraţiunii popoarelor. În niciun caz n'a fost zidită de cavalerii teutoni, nici de Săcui. Era o cetate de refugiu cu locuinţe între zidurile ei, şi avea o întindere de aproape cinci pogoane. La 200 m. mai jos de zidurile cetăţii era straja cetăţii care forma un cătun ca şi multe alte cătune de frontieră din Croaţia şi din alte părţi despre care vorbeşte istoricul Dragomir. Populaţia cătunului înmulţindu-se în cursul veacurilor, s'a lăsat pe „coaste“ în jos până în preajma bisericii Sf. Nicolae şi apoi pe dealurile din faţă şi pe vale în sus, pe „Tocile“ până în „capu satului“.

Supunând unei cercetări lingvistice câteva nume din această vatră a Scheilor, d-l Lacea constată că toate sunt elemente lexicale vechi româneşti, chiar şi acelea care nu sunt de origine latină şi că cele mai multe din ele au devenit, în graiul Românilor braşoveni, din apelative nume proprii. Astfel avem Tâmpa care e un element trac şi însemna odinioară „munte prăpăstios“, iar în albaneză înseamnă „stâncă“. Numele Braşovului e atestat mai întâi în anul 1252, iar Corona în anul 1336. Saşii îi zic Kruhn, nu Kronstadt. Dela Români băştinaşi pe aceste plaiuri au împrumutat străinii numele Braşovului care, după cum a arătat Drăganu, derivă din numele de persoană Braşa = Bratoslav. D-l Lacea scoate însă la iveală din cronici şi numele unei ape, numită într-o formă latinizată, „Braşovia“, şi localizează, tot pe baza unor scrieri vechi, această apă în preajma cătunului românesc.

În ce priveşte originea Românilor braşoveni, d-l Lacea se referă la cele susţinute de d-sa cu douăzeci de ani în urmă, aducând probe nouă în sprijinul tezei d-sale, care în timpul din urmă a aflat tot mai mulţi aderenţi. Aşa zişii „Bulgari“ veniţi în anul 1392 la Braşov erau Români şi Români erau şi locuitorii „Cătunului“, paznicii cetăţii de pe Tâmpa, care au fost numiţi Şchei. D-l Lacea, în ciuda tradiţiei istoriografice noastre, dar bazat pe vechea accepţiune a cuvântului şcheau în limbă noastră de „rob (iertat), sclav“, crede că

Români din Braşov, ca şi alţi Şchei — nu toţi — din alte părţi ale ţării noastre, erau numiţi astfel tocmai pentru că făceau serviciu de „paznici, străjeri“ ai cetăţii din apropierea aşezării lor.

Dacă lucrurile nu s'ar fi petrecut aşa, Braşovul n'ar fi putut avea cea mai veche clasă socială de mijloc care să desvolte cu timpul pe terenul bisericesc-cultural, cât şi pe terenul naţional şi economic-social o activitate cu repercusiuni atât de adânci asupra evoluţiei neamului nostru întreg.

## BRASOVUL DE ALTĂDATĂ

Din trecutul medical al Braşovului

### Febra tifoidă şi tuberculoza în Braşov în secolul al XIX-lea

de Dr. Emil I. Bologa

Printre cauzele de mortalitate cele mai importante în cursul veacului al XIX-lea, febra tifoidă şi tuberculoza erau în rândul întâi.

În anul 1805 din totalul de 673 decedaţi, 114 au murit datorită febrei tifoide. În restul anilor până la 1880, numărul morţilor de febră tifoidă variază între 11 în anul 1839 şi 70 în anul 1860. Procentual febra tifoide reprezintă în acest veac 4,5% din numărul total al decedaţilor.

Febra tifoidă este totuşi poate singura boală, care în tot cursul acestui secol a fost într-o continuă scădere, ceea ce permite a conchide că acest fapt se datora măsurilor de igienă şi salubritate (canalizare etc.) care erau în plin progres.

Din totalul morţilor secolului al XIX-lea peste 50% se clasează ca vârstă între 0-10 ani. Dela 1805 până la 1810 din 3611 decese, 2090 au fost copii între 0 şi 10 ani, deci peste 50%. Din 41688 decese (dela 1805—1882), 22233 au fost copii de această vârstă.

Aceste cifre îşi găsesc explicaţia în numărul destul de mare al cazurilor de tuberculoză.

Iată după Gusbeth cifrele de

„De la musique avant toute chose“ — cerea odată un poet, într-o ţară unde, de veacuri, cultul muzicii e o realitate.

De bună seamă, la noi n'a sosit încă timpul de a pune muzica înaintea oricărui lucru. Sunt multe de făcut în atâtea privinţe. Totuşi, oricine îşi poate da seama că, în ciuda timpurilor vi-trege, pretutindeni creşte nevoia de muzică.

Conducătorii politici o folosesc bucuros pentru propagandă, reprezentanţii ei neavând nevoie de talmaci pentru a se face oriunde înţeleşi. Posturile de Radio îşi îngrijesc tot mai mult programele muzicale. Organizaţiile

In jurul portativului

## Pentru muzică

de Lia Busuloceanu

muncitoreşti îi fac o largă parte în activitatea lor. Din iniţiativă publică sau particulară, corurile, orchestrele şi şcolile de muzică se înmulţesc în toate ţările. Fără a ţine seamă de riscurile călătoriilor, artiştii străbat Continentul, descoperind cu vraja artei lor frunţile îngândurate ale ascultătorilor. Biletele de concert se iau cu asalt, sălile sunt neîncăpătoare pentru mulţimea celor dornici să evadeze măcar câteva ore din asprimea realităţii. Şi duhul muzicii coboară ca o dumnezeiască mângâiere, acoperind cu armonii suave sgomotul grozaviei înclăştări care macină omenirea.

Întelepciunea populară spune că prietenii adevăraţi se cunosc la vreme de grea cumpănă. Dacă-i aşa, atunci muzica trebuie socotită printre cei mai credincioşi prieteni ai omului. Dar ce fac la rândul lor oamenii pentru acest bun prieten care le aduce atâtea bucurie? Prea puţini sunt la noi cei ce n'au leg s'o răsplătească aşa cum se cuvine. Dacă-i întrebi, din zece, măcar nouă vor răspunde că iubesc muzica, dar câţi dintre aceştia se ostenească s'o servească în mod activ? Câte localităţi se pot mândri la noi cu un cor sau o orchestră bună?

Braşovul nostru se bucura odată de un renume meritat în această privinţă. Astăzi, eforturile celor dornici să continue tradiţia, se izbesc de indiferenţa generală. La primul apel, corişti sau instrumentişti răspund ca de obicei cu entuziasm, trezind cele mai frumoase speranţe în sufletul iniţiatorilor, dar numărul lor scade invers proporţional cu acela al repetiţiilor.

— Nu ştim să fim perseverenţi. Nu suntem disciplinaţi. Sunt timpuri grele — declară amatorii de lozinci.

Dar cum se face că atâtea oameni se supun, disciplinaţi şi perseverenţi, unei lungi ucenicii pentru a învăţa de pildă arta atât de minoră şi inutilă a bridgge-ului? Cum se face că atâtea doamne găsesc timp — ca să nu mai vorbim de bani — pentru a fi mereu îmbrăcate şi coafate după ultima modă?

Dacă toate aceste energii s'ar pune cu acelaşi elan în slujba muzicii, ţara noastră ar căpăta curând un loc de frunte în mişcarea muzicală. Şi faptul ar merita osteneala, fiindcă muzica nu poate ieşi din modă, aşa cum ies toaletele şi jocurile de societate.

Câţiva oameni de inimă au format la Braşov un Comitet de iniţiativă pentru crearea unei Filarmonici româneşti, şi au lansat zilele trecute un apel către toţi cei ce i-ar putea înlesni înfiinţarea prin colaborarea lor. Dintr'un oraş întreg căruia îi place să-şi zică „muzical“, au răspuns numai douăsprezece persoane.

Fie ca acest număr să le poarte noroc! Doisprezece au fost la număr şi Apostolii lui Christos, dar prin credinţa şi tăria lor, au mutat din loc munţii de nepăsare ai semenilor lor.

mortalitate prin tuberculoză calculate pe decenii, în secolul al XIX-lea :

1812—1820, 801 morţi de tbc. (16,4%) din totalul de 4858.

1821—1830, 1047 morţi de tbc. (15,8%) din totalul de 6597.

1831—1840, 1286 morţi de tbc. (18,1%) din totalul de 7081.

1841—1850, 1356 morţi de tbc. (15,8%) din totalul de 8266.

1851—1860, 1163 morţi de tbc. (14,5%) din totalul de 8038.

1861—1870, 1528 morţi de tbc. (18,3%) din totalul de 8328.

1871—1880, în medie 13,4% tbc.

1881—1882, „ „ 13,1%

Se poate observa astfel din cifrele precedente, că tuberculoza spre deosebire de febra tifoidă s'a menţinut la aceleaşi procente, ceea ce subliniază că măsurile de profilaxie, izolare şi terapie nu mergeau paralel cu cele de igienă generală şi salubritate.

Şi atunci ca şi acuma tuberculoza era o boală cu caracter social, şi procentele celor bolnavi astăzi, nu par a fi proporţionale şi paralele posibilităţilor de combatere şi terapeutică de care dispunem în prezent.

Dar aceste adevăruri vor ieşi la iveală din statisticile viitoare.

Cronica, împărţită în ; Bibliografia publicaţiilor de bibliologie din 1941 şi 1942 şi comunicări libere despre carte, este deosebit de interesantă; cuprinzând recenzii de cărţi şi studii grupate după subiecte, sintetizează bogata activitate a Seminarului de Bibliologie de sub conducerea d-lui prof. N. Georgescu-Tistu. Îşi dau contribuţia şi studenţii merituosi ai acestui seminar prezentând lucrări model de conştiinţozitate şi metodă ştiinţifică.

Urmează două bibliografii — una de d-l prof. N. Georgescu-Tistu : „Bibliograful Gh. Adamescu“ — primul bibliograf pentru literatura românească privită în întregime“ şi „Un cercetător al scrisului, N. Stahl“ de d-l Aurel Bala, scrise cu o pioasă amintire pentru cei doi savanţi dispăruţi.

Din „Activitatea Seminarului de Bibliologie în anii universitari 1941-42 şi 1943-43“ de d-l prof. N. Georgescu-Tistu, se vede ce pregătire temeinică se dă viitorilor noştri bibliotecari, bi-

bliografi şi bibliologi, aplicându-se cunoştinţele teoretice şi în practică.

Munca intelectuală, — muncă de elită şi de fină esenţă spirituală — a creatorilor trebuie organizată. Buletinul bibliologic constituie o călăuză a acesteia. Prezintă o interesantă înmănuşiere a activităţii bibliologice din ţara noastră, fiecare provincie contribuind prin reprezentantul ei în acest domeniu.

Articolele au conţinut variat, înfăţişând aspecte şi probleme în legătură cu toată viaţa cărţii, începând dela formatul hârtiei din care este alcătuită şi până la accepţiunea cea mai înaltă ce se dă acestui „vehicul al gândirii“.

Materialul bogat şi bine selecţionat al lucrării alcătuieşte un ansamblu congruent.

Constituind un adevărat deschizător de drumuri, *Scriptum* poate oferi bibliotecarilor posibilitatea să-şi dea contribuţia lor de muncă şi pe terenul teoretic al bibliologiei, nu numai pe

cel practic, destul de spinos prin desti-nul său de a pregăti numai altora de scris şi de citit. Perspectiva aceasta de muncă intelectuală — neasemuită bucurie — îi poate fi scum accesibilă şi bibliotecarului printr'o publicaţie de specialitate, prima afirmare de acest fel din ţara noastră. Dacă bibliologia e o ştiinţă nouă la noi şi dacă până acum nu am avut bibliologi consacraţi, acum ne putem mândri cu specialiştii ce ne pot face cinste chiar şi peste hotare.

Cultura românească şi-a îmbogăţit patrimoniul cu o operă de erudiţie, executată în condiţiuni tehnice civilizate.

Rod al unei munci îndelungate, *Scriptum* rămâne o realizare de hotărâtă valoare.

## Bibliografie

### „Cartea Românească“

#### Ultimele noutăţi

Iordăchescu Florin, Puf de pădăie. Intime-Zoologice-Parodii. Bucureşti, Februarie, 1944, p. 106. Lei 250.

Simionescu I., Tinere cunoaşte-ţi ţara. Ed. III-a. Bucureşti, Ianuarie 1944, p. 171. Lei 300.

Vamba: Codită, În lumea furnicilor. Trad. şi ilustrată de E. Parri. Bucureşti, Februarie 1944 p. 190. Lei 500.

Desla Octav, Zvetlana. Roman. Ed. VIII-a. Bucureşti, Februarie 1944, p. 371. Lei 580.

# Braşovul de azi

## Realizările medicale la Braşov dela unire încoace

de Dr. Valeriu Stînghe

Opera civilizatorie a unui stat rezultă din realizările lui pe teren cultural, economic, politic, ştiinţific, social etc., realizări de ale căror roade beneficiază efectiv cei cuprinşi în interiorul graniţelor statului respectiv, uneori, în cazuri de descoperiri, invenţii şi inovaţii cu răsunet mondial, beneficiari putând fi şi celelalte popoare.

În localităţile unei ţări numărul, varietatea şi calitatea acestor realizări depinde de gradul de cultură, de agerimea minţii, de abilitatea, de spiritul de iniţiativă, de spiritul combativ şi de spiritul de abnegaţie al celor care au avut, sau au, conducerea vieţii din localităţile respective, precum şi de spiritul de solidaritate socială al colectivităţilor respective.

În cele de mai jos voi atinge numai latura medicală a problemei, punându-ne întrebarea: Ce s'a realizat la Braşov în ultimii 25 de ani în acest domeniu şi în ce măsură s'a promovat civilizaţia din punct de vedere medical în oraşul nostru?

Instituţiile sanitare şi aşezămintele de ocrotire ale unei ţări, sau ale unui oraş, ne dau, la un loc, imaginea fidelă a organizaţiei şi a nivelului igienic respectiv. De aceea răspunsul la întrebarea noastră de mai sus este lesne de dat, punând faţă în faţă organizaţia sanitară moştenită dela regimul austro-ungar în anul 1918 cu cea pe care o avem azi.

Acum 25 ani, când Românii au luat în primire Ardealul, Braşovul dispunea de o organizaţie sanitară care, cu o singură excepţie, spitalul de ochi, se poate spune că era cât se poate de rudimentară. Totul se reducea la următoarele:

**Spitalul public** instalat în secunda şi insalubra clădire din Str. Ecaterinei, care în momentul preluării dela Unguri era o păduchernaţă, la propriu, nu la figurat, pentru că era ruinat, murdar, plin de ploşniţe, cu un număr insuficient de paturi, insuficient utilat din punct de vedere medical şi care avea organizaţie mixtă, adică se interna în acest spital de-a-valma toate cazurile de boală: chirurgicale, interne, nervoase, ginecologice, dermato-venereice, prostituatele etc.

**Spitalul de boli contagioase** dela Spreng, cu câteva paturi, rău înzestrat, impropriu şi insuficient pentru a adăposti simultan multe şi variate cazuri de boli contagioase. Acest spital a fost o improvizaţie dintr'o fostă infirmerie de cai a armatei din localitate. Era considerat de către părinţi ca o casă a groazei, în care erau duşi copiii lor să moară. Aşezarea topografică a acestui spital, între gunoale şi lângă bălţi, precum şi fosta lui întrebuinţare — infirmeria de cai — dovedesc destul de elocvent concepţiile medicale ale conducătorilor de pe vremuri dela Braşov.

**Spitalul de ochi** din Str. Ecaterinei, un spital modern, bine organizat şi utilat, făcea atunci ca şi acum, cinste Braşovului.

Un simulacru de instituţie sanitară mai era **dispensarul asigurărilor sociale**, care funcţiona în trei camere din vechia şi insalubra clădire din Str. Regele Carol Nr. 55, din jos de primărie şi ale cărui instalaţii medicale se reduceau la câteva mese, scaune, registre, fără farmacie şi condus de şase medici, așa zişi medici-universali, sau pe româneşte „buni la toate”.

Cu acestea am pus punct la moştenirea medicală primită de Braşoveni în 1918 dela fosta stăpânire ungară. Aceasta este tot ce-au înfăptuit foştii noştri stăpâni în decurs de secole.

Să înşirăm acum ce am realizat în acest domeniu şi numai în 25 de ani, noi Românii, despre care unii concetăţeni de ai noştri, de altă naţiona-

litate, afirmau pe vremuri, şi poate în mod tendenţios mai afirmă şi azi, că creierul nostru este inaccesibil unei culturi superioare.

În anul 1919 s'a înfiinţat **Laboratorul de igienă**, instalat azi în Strada Cuza-Vodă, într'un local propriu, spaţios, bine înzestrat, putând face faţă tuturor cerinţelor ştiinţifice moderne, având o secţie de bacteriologie şi una de chimie, conduse de specialiştii.

Tot în anul 1919 s'a înfiinţat **Amulatorul Policlinic**, din Strada Hirscher, cu consultaţii pentru toate specialităţile

medicale, condus de medici primari de specialitate, la dispoziţia populaţiei nevoiaşe.

În anul 1930 s'a deschis **Spitalul Gheorghe Mărzescu**, din Strada Cuza-Vodă, construcţie nouă, cu două secţii, chirurgicală cu 84 paturi şi de medicină internă cu 70 paturi, utilate cu cele mai moderne instrumente medicale, condus de medici primari de specialitate.

În anul 1937 s'a clădit impunătorul **palat al asigurărilor sociale** din Str. Prundului, cu toate specialităţile medi-

cinei, cu farmacie proprie, având vaste posibilităţi de tratare a tuturor bolilor. Serviciul medical este asigurat de 42 medici. Ca organizaţie socială, Casa de asigurări dela Braşov este de un nepreţuit folos pentru masele muncitoreşti.

În anul 1938 un etaj dela spitalul de ochi a fost transformat în **secţie de obstetrică-ginecologie (maternitate)** cu 50 paturi, condusă de un medic-primar de specialitate.

În 1943, în plin războiu, s'a terminat **Spitalul de tuberculoşi**, de pe lângă spitalul Gh. Mărzescu, cu 150 paturi, cu **secţie de chirurgie pulmonară**, condus de doi medici primari de specialitate.

În luna curentă s'a deschis **Sanatoriul de tuberculoşi dela Satulung**, cu 250 paturi.

Vechiul spital din Strada Ecaterinei, numit azi **Spitalul de boli sociale**, cu 100 de paturi, este destinat numai pentru tratamentul bolilor dermato-venereice, fiind condus de un medic-primar de specialitate. Acestui spital i s'au făcut în anul trecut renovări de mari proporţii, punându-l în condiţii optime de funcţionare.

Spitalul de boli contagioase a fost renovat anul trecut, aducându-i-se simţitoare îmbunătăţiri în mecanismul interior de funcţionare.

La **Stupini** şi **Dârste** au fost înfiinţate în anul 1942 două **dispensare moderne cu baie populară**.

În Strada Mihai Viteazu s'a terminat în roşu lucrările pentru **baza populară, staţiunea de desinfecţie şi depăzitare, triaj pentru vagabonzi şi azil de noapte**, un aşezământ impresionant, de o reală utilitate pentru cei săraci şi desmoşteniţi ai soartei, lucrare care, terminată, va costa 90 milioane lei.

Din iniţiativă particulară s'a înfiinţat în anul 1933 **Sanatoriul de tuberculoşi „Belvedere”** al Societăţii profilaxia tuberculozei, filiala Braşov — condus de un medic-primar de specialitate.

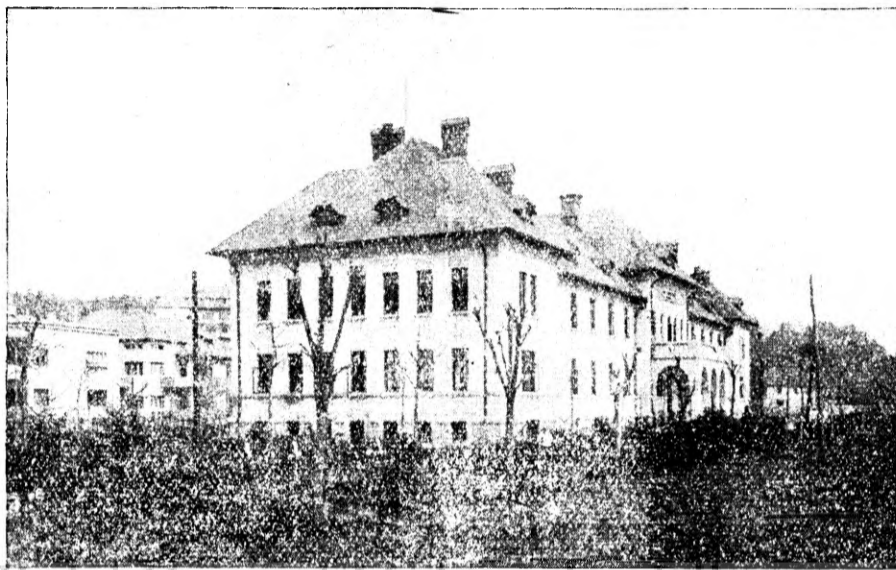
În anul 1926 a luat fiinţă **societatea „Salvarea”** cu cunoscutele auto-ambulanţe, a căror valoare a avut ocazie s'o aprecieze toţi aceia pe care boli năpraznice i-au obligat să apeleze la serviciile lor, spre a fi internaţi urgent la spitale sau sanatorii.

**Serviciile sanitare urbane şi rurale** au fost reorganizate în lumina principiilor medicinei moderne.

Sunt demne de amintit şi diversele dispensarii de cartier ale asigurărilor sociale şi cele instalate pe la industriile mari, care sunt la îndemâna muncitorilor şi a populaţiei din cartierele periferice.

Comparând ceea ce avea Braşovul în anul 1918 ca instituţii sanitare, cu ceea ce vedem azi, constatăm că oraşul nostru a făcut un pas gigantic pe drumul civilizaţiei. Prin felul cum sunt organizate aceste instituţii în ansamblul lor, Braşovul a devenit un puternic centru medical, cu o rază de acţiune foarte întinsă. Noi, Braşovenii, indiferent de naţionalitate, pentru că toţi ne bucurăm deopotrivă de roadele acestei organizaţii, nu putem decât să fim încântaţi de acest fapt şi suntem datori să aducem omagii de adâncă graţitudine şi recunoştinţă regimului românesc şi oamenilor, care au cinstit demnităţile cu care vremelnic au fost investiţi, înfăptuind în etape această frumoasă şi umanitară operă medicală şi socială.

Ce păcat că noi, Românii, suntem de o modestie condamnabilă. Alţii, în locul nostru, de mult ar fi bătut energic gongul propagandistic al Europei şi al lumii întregi, pentru a arăta tot ceea ce au făcut ei şi ce n'au făcut alţii.



NOUL SPITAL „GH. MARZESCU”

### Preschimbarea cărţilor de muncă

Ministerul Muncii, Sănătăţii şi Ocrotirilor Sociale, prin Legea 420/1943, adusă la cunoştinţă la timpul său, a dispus preschimbarea şi eliberarea de noi cărţi de muncă, tuturor angajaţilor din industrie şi comerţ, precum şi patronilor.

Prin prezentul comunicat se aduce la cunoştinţă că toţi cei înscrşi la Oficiul de Muncă, Plasare şi Indrumare din Braşov, Str. N. Iorga Nr. 24, pentru obţinerea a-

celor cărţi de muncă, sunt obligaţi să completeze cu datele necesare declaraţii-tip, atât cei ce s'au înscris individual, cât şi prin listele colective ale marilor întreprinderi industriale şi comerciale.

Aceste declaraţii se găsesc la Oficiul de Muncă, Plasare şi Indrumare din Str. Nicolae Iorga 24, la preţul de 5 lei un exemplar.



VECHIUL SPITAL AL ORAŞULUI



# FOAIE

## PENTRU

### MÎNTE, ÎNIMĂ ȘI LITERATURĂ

SERIA

II

ANUL

II

Nr. 13

SĂPTĂMÂNAL PENTRU CULTURA SATULUI  
REDACTAT DE GH. TULBURE

1944

## Un vânt de neîncredere

de pr. Ion Scurtu

Bădicu Gheorghe ne-a împărtășit „Gânduri bune pentru plugari”. N'a uitat să mintească câți bani grei a dat guvernul ca să 'nlesnească comerțul bucatelor și să ridice agricultura. A vorbit de credite și de bănci pentru plugari ca să se pună în valoare munca și roada ogorului. La urmă nu s'a știut să ne spună verde'n față: „O economie se cheamă înfloritoare atunci când nu se sprijină pe cârjile statului, ci trăiește din puterile ei”.

Iată, un adevăr mai scump ca miliardele cu care sunt ajutați plugarii în sfânta lor muncă.

Să nu te sprijini pe banul guvernului. Aruncă jos „cârjile statului”! Trăiește numai prin puterile tale; atunci poți spune că agricultura ta este înfloritoare. Indrăsnesc să constat că suntem departe de vremurile acestea.

Strădania, sărăcăcioasă dar binecuvântată a țaranului azi este biciuită de vântul sec și rece al neîncrederei.

Plugarii nu se mai ajută în mecazuri. A pierit încrederea în sufletul lor, așa cum se pierd izvoarele în pământul băntuit de secetă.

Odată cu neîncrederea, s'a retras și creditul dintre plugari. Sufletul lor atât de generos, din vremurile conversiunii, stă închircit ca ariciul când simte primejdia.

Dar ogorul trebuie arat, pământul se cere lucrat. Brațele care țin pușca pe front și animalele de muncă rechiziționate, se cer înlocuite.

Ca să se vindece aceste răni și altele mai vechi, guvernul a adus un masiv stoc de mașini agricole. În anii 1941-1943 valoarea lor a fost aproape patru miliarde de lei. S'au vândut plugarilor 3.164 vagoane cu unelte agricole. În acest an s'osesc altele, iar valoarea lor e mai mare de un miliard și jumătate.

Mă întreb însă: câte au intrat în gospodăria plugarului din Ardeal? În părțile noastre numărul tractoarelor n'a atins cifra zece.

Lipsă de credite, de bani? Nu! E mare lipsă de încredere și înfrățire între plugari.

— Continuare în pag. 6-a —

## Intovărășirile sătești

de protopop Aurel Nistor

II.

Experiența unei active vieți publice de 40 de ani mi-a arătat, că sătenii sunt înțelegători față de orice inițiativă, care are la bază ei elementele de temelie arătate de noi: dragoste sinceră, cea mai sfântă dreptate și muncă cinstită, urmată de răbdare.

Pentru ilustrarea celor de mai sus iată două experiențe personale, făcute în Arpătac, azi Araci, comună cu locuitori: Români și Unguri.

Ne fiind în sat decât o singură mașină de semănat ne-am decis nouă inși să cumpărăm în tovărășie una: cinci Unguri și patru Români. Am plătit prețul mașinii în părți egale, ca să nu fie nicio neînțelegere și am hotărât să fie între noi cea mai curată dreptate. S'a stabilit, ca fiecare din tovarăși să plătească pentru folosința mașinii de fiecare jugăr taxa obișnuită: prețul unei ferdele (20 litri) de cereale. Am decis așa pentru că unii aveau pământ mult, alții mai puțin. Din suma încasată în cursul unui an se acopereau întâi speșele de întreținere ale mașinii și o taxă de îngri-

jire unuia din tovarăși în curtea căruia era adăpostită și care purta evidența folosirii mașinii. Restul câștigului se împărțea în părți egale între membri. În acest fel aveam la dispoziție mașina, nicio nemulțumire nu s'a ivit, iar mașina și azi e în stare bună, după 37 de ani de folosință.

Tot atunci am observat că după fiecare pagubă în vite urma o adevărată nenorocire pentru sătean. În

lipsă de garanți buni, ca să se împrumute la bancă, omul era amenințat să nu-și mai poată continua lucrările în plugărie, neavând ce prinde la jug. După multe constătuiri cu sătenii, ne-am decis să înființăm o „Asociație de asigurare reciprocă a vitelor”.

Am luat ca model statutele de asigurare ale Sașilor din Bod. Ne-am gândit însă la un punct, care greu se putea aplica la noi. Sașii mai disciplinați și mai înstăriți puteau plăti imediat după fiecare caz, taxa, iar păgubașul își primea despăgubirea la câteva zile după primejduirea vitei.

Sătenii noștri fiind săraci, nu vor putea plăti imediat suma ce li se cerea, așa că păgubitul era nevoit să aștepte mult și bine până să-și primească despăgubirea. În felul acesta era amenințată însăși baza sănătoasă a asigurării. Atunci sătenii au decis, ca fiecare să plătească anticipat  $\frac{1}{2}$  de procent după sumă, ca să avem la dispoziție un „fond de asigurare”, din care să putem plăti imediat suma despăgubirii. Indată ce se isprăvea fondul se plătea

Continuare în pag. 6 a

## O taină care trebuie știută

Vreți să știți care este taina cu care puteți reuși în toate? Vreți să ajungeți la propășire? Obișnuți-vă zi de zi să faceți orice lucru cât se poate de bine.

Dacă asuți un par, îngrijești o viță, cureți un pom din grădina sau te apuci să plivești o holdă sau un strat, propuneți așa: am să lucrez de data asta și mai bine decât am lucrat data trecută. A tinde ca tot ce lucrăm să-l facem foarte bine, e frumos și fotositor. Dar avem de luptat cu cineva: cu noi înșine. În lupta aceasta, pentru ca să ne învingem pe noi înșine, trebuie să ne deprindem cu ocol „totdeauna mai bine”, adică să ne îndeplinim cu băgare de seamă și cu dragoste chiar și trebile cele mai mărunte. Iată taina cu care putem înfăptui chiar și ceea ce ni se părea cu neputință.

## Puterea vorbirii

Istoria ne au păstrat mai multe cuvinte de ale bărbaților, care erau chemați a pune în mișcare o mulțime mare de oameni și în minutul hotărâtor vreau a-și ajunge scopuri mari.

Hannibal vedea îngrijorarea, cu care soldații săi la Ticino întâmpinării leghionile romane și zise:

Cerul îmi vestește mie biruință!

Căutați la acest câmp de bătăie! — Fricosul aci nu se poate ascunde nicăieri. Noi trebuie să biruim. Zeii vreau aceasta! Ei ne-au pus pe noi între biruință și moarte.

Hannibal birui.

Foiaie pt. minte, inimă și literatură Nr. 7/1841.

## Pentru ostașii noștri

Să descriem de grijă frunțile luptătorilor de pe front, ocrotindu-le familiile.

Cât timp soldatul stă de sentinelă la granițele țării, noi să fim, alături de reazim al căminului său.

Ostașul își apără aoulul tău. Al grijă și tu de al lui.

Ostașii noștri înlătură primejdia cotropitorilor. Să înlăturăm și noi nevoile din casele lor.

## COMOARA LUI CAROLE

de Sassu Dușoara

Ce stați? strigă Moroianu. Să măsurăm șaptezeci și șapte de coți drept spre Valea Zizinului!

— Așa e, aproară ceilalți amețiți de bucurie.

— Sfoara a lungă! comandă Moroianu. Intr'o clipă sfoara fu scoasă și întinsă de Pandrea și Ghircă, iar Moroianu măsură exact șaptezeci și șapte de coți de-a-lungul ei. La capătul măsurătorii infipseră un țarș și începură a căuta piatra cea patrată, dar nici urmă de piatră cu cruce în partea de răsărit, ci pretutindeni tufișuri de jneapăn

cu boabe mici și negricioase. Descurajarea se zugrăvi din nou pe fețele încruntate ale oamenilor.

— Știți ce facem? zise Moroianu., fiecare să-și ia tărâncopul lui și peste tot locul din dreptul țărșului încercăm cu de-a-mănuntul, dar de o fi crescut iarbă sau mărșhi peste piatră...

— Măăă!, se minunară ceilalți, așa e! Măna pe tărâncoașele fraților!

Începură deci a încerca în toate părțile, dar munca le fu zadarnică, deoarece tot la un pasdoi, găseau câte un pietroi sub

peria ierbii și până săpau să vadă de-i patrat ori nu, îi tăiau toate nădușele. Copilul se plimba neștiutor printre tufe și aduna borșică de jneapăn, că-i spusese maică sa că e bună de leac.

— Unde e băiatul? întrebă Moroianu.

— Măi, aveți grijă, îi sfătuia Ghircă, trageți cu ochiul două băiat că ăta n'are păcat și mai repede găsește ca noi.

În curând creștele și pădurile se scufundară în tărâmurile nopții, numai peste țâla cea mai înaltă a Dungului, luna deschise încet și cu sială, o g-ană de argint, aprinzând în vârful unui brad o cruce de nestemate. Căutătorii de comori se adunară lângă țarșii și ținură sfat. Hotărârea să facă un foc mare, să

mănânce din merinde și a doua zi să înceapă din nou cercetările. Ghircă scapără un chibrit și aprinse o tufă de jneapăn, apoi cărând vreascuri peste ea, încinșeră un foc sdravăn, sau un foc ciobănesc, cum spunea Ghircă. Își clopliră câte o frigare, creștară bucăți mari de slănină și înfigându-le în vârful ei, începură să le prăjească deasupra jăratecului.

— Ei Vasilică, ce zici tu? întrebă Moroianu glumeț.

— Mi-i cam frig, zise băiatul.

— Cum frig, că doar e cald ca vara?

— Ba nu, unde stau eu e rece și parcă bate vântul dedesubt.

— Ia vezi, măi Pandrea, cum e de rece? glumiră ceilalți. Pan-

## Intovărășirile sătești

Continuare din pag. 5-a

alt  $\frac{1}{2}\%$ , pentru ca fondul necesar să stea la dispoziție. Vreo 15 ani cât am stat în fruntea lor nu s'a ivit nicio nemulțumire. Mi-aduc aminte de un caz deosebit. Era în toiu căratul bucatelor secerate. Medicul veterinar a ordonat să fie împușcată o vacă mușcată de un câne turbat. Bietul sătean — om sărac, cu familie grea — a rămas cu o singură vacă. Cu ce să-și care clăile de pe câmp? A doua zi i-am achitat 80% din prețul vacii conform statutelor. A treia zi și-a cumpărat altă vacă din târg. Ziua a patra și-a cărat acasă tot grâul de pe câmp. Au urmat ploii timp de două săptămâni. Dacă nu era „Asociația de asigurare”, bietului om îi putezau bucatele pe câmp.

Când se întâmpla să-și rupă piciorul un bou sau o vacă și carnea lui se putea consuma, atunci carnea se vindea în măcelărie. Membrii erau obligați să cumpere atâtea kgr. cât li se cuvenea după suma asigurată. Dreptatea fără nicio părtinire, a asigurat cea mai frățească conlucrare și propășire. Țăranii s'au dovedit cinstiți și destoinici la conducere. Mi-era drag să lucrez cu ei.

## Pentru soldații noștri

În tranșee, luptătorii fac zid contra dușmanului. Noi, cei din dosul frontului, să ridicăm zidul de apărare a orfanilor și a văduvelor.

\*

Ocrotirea familiilor luptătorilor nevoiași este porunca ceasului de față.

Ei ne apără avutul, țara și noi să le ocrotim familia.

\*

Nu mai este nevoie să Narătăm cât de folositoare și hrănitoare sunt legumele, nici că trebuie să le producă fiecare familie

Pentru ca gospodinele să deprinză cultura legumelor, Ministerul a încurajat alcătuirea „grădinilor sătești de legume”, în care gospodarii satelor cultivă, toți la un loc, câte un petec de pământ, muncind toți la fel și toți odată. Asta se cheamă „răsadniță”.

Lucrul principal este ca fiecare sat să-și facă răsadniță. În satele unde nu sunt agronomi, această grijă trebuie s'o ia primarul. Să se îngrijească din vreme de semințe și să le încerce puterea de încolțire, la sosire. Să găsească locul pentru grădină și să-l desfunde. Să cumpere scânduri groase și să construiască cutia și ferestrele răsadniței. Să caute

geamuri și să le bată cu țește. Să adune și să pregătească gunoiul de cal, care dă mai multă căldură.

Când toate vor fi gata, gunoiul așezat, cutia pusă pe el și pământul așternut înăuntrul ei, se face semănatul în răsadniță.

Stăruința tuturor trebuie să se îndrepte spre înfăptuirea unei răsadnițe în sat. Din răsadurile crescute se poate da și celor care cultivă legume în grădina lor de lângă casă. Astfel putem ajunge ca fiecare familie să-și cultive și să-și producă legumele de care are nevoie.

Mulți gospodari au semănat de vreme în răsadnițe semințele de legume, la unii au și răsărit. Răsadurile sunt foarte plâpânde, cea mai mică greșeală poate provoca vestejirea sau moartea tinerelor plante. În timp de ger sau vânturi răsadurile

sufer de frig. Atunci răsadnițele se țin acoperite cu pățuri de paie sau rogojinii.

Dar plantele au nevoie de lumină de aceea rogojinile sau păturile se ridică pentru un timp de 2—3 ore și în zilele cu ger și pentru toată ziua, când timpul se încălzește.

Rogojinile, după ce se ridică de pe geamuri, se strâng în suluri și se așează cât mai strâns în partea de miază-noapte a răsadnițelor pentru a împiedica pătrunderea frigului pe sub rame, înăuntrul răsadnițelor.

Pentru a ușura creșterea răsadurilor se cere ca temperatura dinăuntrul răsadniței să nu se schimbe prea des când e frig afară, se așează bine geamurile ca să nu pătrundă frigul la răsaduri, iar în zilele cu soare, se ridică puțin geamurile pentru aerisire. Tot pentru a

împiedica încălzirea prea tare a răsadniței, se presară pe geamuri, paie pentru a face puțină umbră.

Răsadurile suferă foarte mult din cauza lipsei de apă din pământ. Din pricina că stratul de pământ din răsadniță e puțin adânc, el se usucă destul de repede. De aceasta vom observa că băgare de seamă momentul când pământul nu mai e umez și-l vom uda cu o stropitoare.

Numai astfel îngrijite, vom avea răsaduri puternice, sănătoase și cu rădăcini bine dezvoltate.

## Un vânt de neîncredere

Continuare din pag. 5-a

Plugari, căutați să descoperiți pe cei mai buni dintre voi.

Căutați și vă alegeți, oameni vrednici de încredere, când poziții pe drumul cel sfânt al înălțării statului.

Numai prin acești oameni vă veți recâștiga încrederea. Apoi vine și *creditul*, iar în fața faptelor, se pleacă și mulțimea celor nehotărâți și bănuitori.

Fără încredere în voi înșivă și în frunțașii voștri, viața obștii nu se poate înălța.

## A v i z

Cărțile, revistele, manuscrisele de articole și scrisorile destinate „Foi pentru minte, inimă și literatură” se vor trimite la adresa d-lui Gh. Tulbure, Brașov, str. Dorobanților 13.

## Pentru soldații noștri

O inimă largă aduce bucurie acolo unde este lipsă și încălzește căminul din care s'a desprins un soldat.

\*

# R ă s a d n i ț a

Eroii noștri



Moeciul de Jos

## SBÂRNĂ ARON

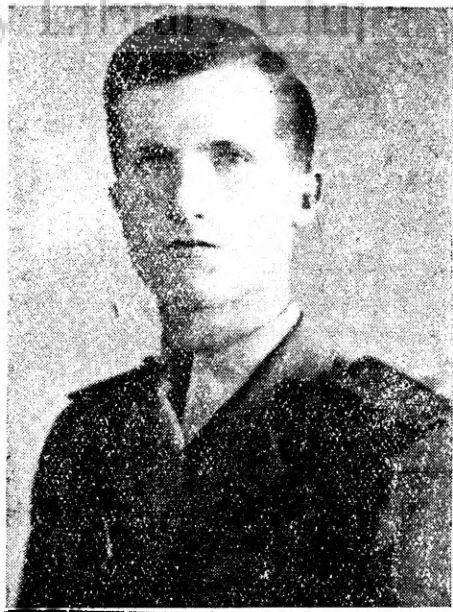
Sublocot. în rez.

Tânărul avocat din baroul dela Ilfov, care promitea mult în puținele sale pledoarii, a fost chemat de reg. său în anul 1941 să-și facă datoria față de patrie.

A plecat cu inima deschisă, dar tăcut și cu minunata sa cuminenie zăgrăvită până și în liniile feții.

Contigent tânăr, 1937, inima i-a fost la fel de tăcută, și a luptat dârz și tăcut, fără să se plângă de suferințe, ca un adevărat român brănean. A luptat în Basarabia și în Ucraina, la Molochis, unde în ziua de 28 Iulie cade și neputând fi ridicat de ai săi, ajunge rănit în mâinile rușilor care-l ciopârțesc îngrozitor cu baionetele până ce sufletul său ales, a sburat acolo sus, la Dumnezeu, să mărturisească despre suferințele sale și ale neamului.

Pentru meritele sale a fost avansat post-mortem la gradul de locotenent de rezervă.



drea se duse la locul copilului și se miră și el:

— E rece neică Ghircă și parcă trage din jos. Cei doi rămăseră pe gânduri privindu-se nedumeriți. Ghircă luă un târnăcop și porunci:

— Ia, la o parte. Trânti o lovitură sdravană în locul acela acoperit cu mușchi și ciocul târnăcopului sări în sus urmat de o spuză de scântel și țândări de platră.

— Platră! exclamă Morolanu. Ia mai dă și alătura! Ghircă încercă. Era tot platră. Puseră mâna pe târnăcoape și începură a buclăsi împrejur. Curățiră mușchii și țărba și în fața ochilor holbați de gândul ce le fulgera la toți prin minte, se ivi la lumină focul o platră pa-

trată, cam de patru coți. Oamenii săpară împrejurul ei și după vreo trei sferturi de cot, dădură de o altă platră. Isbriă laturile târnăcoapelor între cele două pietre și cârmiră greu. Prin crăpătura ce se ivi, începu să se simtă un curent de aer rece. Urniră platră la o parte și în fața lor se căscă deodată o deschizătură întunecoasă, tănuțoasă de puteri necunoscute și plină de spalmă! Se priviră înmărmuriți.

— Peștera:

— Cine intră întâi?

— Intrăm toți, hotărî Ghircă. Aprindeți lămpașele! Cele patru flinte omenești, în care inimile băteau ritmul unui trap de bîdiviu, se încurajară îndată ce

luminile galbul, sclipră pe treptele de platră ale peșterii.

— Stați! zise Ghircă. Fiecare toporul în mână far târnăcoapele la subțioară! Porniți. Înainte Ghircă, al doilea Pandrea, Morolanul și copilul.

— Să nu fi frică măi, că ești cu noi! strigă Ghircă din față.

— Nu, nu, răspuse bălatul înfricoșat și mal tare. Peștera era rece și umedă. Pe jos se mai puteau cunoaște niște urme ca de lup sau alt animal din pădurile Dungului. Deodată la dreapta se deschise o galerie mal întunecoasă. Priviră toți spre ea cu vădită frică. După câteva dibuleți, ajunseră la a doua galerie și mal întunecoasă parcă. Aici se opriră și ziseră

„Tatăl nostru”, fiecare șoptind ca pentru sine. Porniți iar. Degetele se așeză încordate pe topoare și pe lămpașe. Se temeau parcă de ceva necunoscut.

— Măi, se auzi glasul lui Ghircă, răsunând ca dintr'un butoi gol, să nu înjure nimeni și nici să nu se gândească la rău. Galbeni sunt destul și-i împărțim frățeste. Sufletele celorlalți dol scăpărară. Făcură cruci mari și cu credință, neobișnuită în viața lor. „Doamne ajută-ne, Doamne, ajută-ne. Ajută-ne Doamne, să găsim comoara!” Ghircă se opri deodată increment ca o stană de platră.

— Ce-1? întrebă Pandrea și Morolan într'un glas, strângând topoarele și încleștând făclile.

— Gangul cu comoara lui Carole, măi!

— Doamne ajută-ne, Doamne ajută-ne! îngălmară toți, năucii tremurând de teamă, nerăbdare și bucurie necunoscută.

— După mine! porunci Ghircă și începu să înainteze în gangul cel de al treilea.

## Poșta redacției

D-l I. Rudin care ne-a trimis o scrisoare din Zürich, este rugat să ne comunice adresa d-sale completă (strada și numărul, profesiunea și naționalitatea) ca să putem da lămuririle necesare.



Năși și decât o jumătate de om...



aduce glasul Germaniei în casă. Dacă ați fugi de acest glas, n'ați fi decât o jumătate de om. El este glasul acelora, care, alături de fii neamului D-voastră, își varsă sângele, jertfindu-și viața pentru un viitor mai fericit și pentru libertatea Europei.

Istoria acestor evenimente și alcătuirea viitorului nu le poate cunoaște decât acela care ascultă glasul Germaniei

O prăpăstie adâncă desparte lumea. Problemele războaielor religioase din trecut pălesc în fața preciziei implacabile cu care se impun problemele zilelor noastre.

Acela care ține să treacă prin războiul actual cu spiritul senin și liber, acela trebuie să cunoască motivele și scopurile luptărilor actuale, trebuie să-și dea seama zilnic, încontinuu, de încordarea uriașe ce se descarcă într-un mod atât de înfiorător pe câmpurile de luptă.

Ascultați glasul Germaniei. Cunoașteți pasiunea cu care pledăm cauza noastră. Suntem siguri, că recunoașteți tot mai mult înțelesul adânc european al luptei comune, pe care popoarele noastre o duc pentru păstrarea existenței și independenței lor și pentru viitorul unei Europe libere.

Printr-o simplă învârtire de buton, aparatul de radio - vă

Emisiuni zilnice în limba română la Postul de radio Dunărea pe 325.4 m = 922 Kilocicli.

Informațiuni:  
(ora românească)

7.30 — 7.45  
11.40 — 11.50  
17.30 — 17.40  
0.50 — 1.00  
1.40 — 1.50

(și pe unda scurtă D X O.  
49.92 = 6.010 kilocicli)

Un bogat program cântat și vorbit

22.15 — 23.00

Duminică: piesă de teatru  
Luni: „Știați?”  
Marți: ecoul Dunării  
Miercuri: Europa răspunde  
Joi: reflectoare  
Vineri: o privire în lume  
Sâmbătă: cabaret politic

Pe lângă aceasta, în programul fiecărei emisiuni se dau informații reportajii de actualitate precum și un comentariu al situației

**TRACTOARE,  
Valțuri Buhler pentru porumb  
TRIOARE,  
Site de mătase pentru mori,  
ELECTROMOTOARE,  
FERĂSTRAIE pentru gatere, găsiți în  
depozit la Casa Elvețiană de Import  
EDUARD HÖHN S-sor**

București IV, str. Lirei 4 — Tel. 2.39.74

Reg. Com. 6814,1932

**„BARSANA“ S. A. R.  
fostă A. Kocsis și Fii  
Succ. S. A.**

**fabrică de parchete și  
lemnărie**

Brașov, Calea Bucureștilor Nr. 35

Acționarii societății sunt convocați în adunarea generală ordinară, la sediul social în Brașov, Calea Bucureștilor Nr. 35, pentru ziua de miercuri 5 Aprilie 1944, orele 18 p. m., pentru a delibera și decide asupra următoarei ordine de zi:

1. Darea de seamă a consiliului de administrație și raportul cenzorilor asupra exercițiului 1943.
2. Discutarea și aprobarea bilanțului și a contului de profit și pierdere, încheiate pe exercițiul 1943.
3. Fixarea retribuițiilor cuvenite administratorilor și cenzorilor pe exercițiul 1943.
4. Descărcarea consiliului de administrație și a cenzorilor de gestiunea și supravegherea lor pe exercițiul 1943.

5. Fixarea retribuiunii cuvenite pentru exercițiul în curs, administratorilor, cenzorilor și directorilor.
6. Majorarea capitalului social.
7. Eventuale propuneri.

Pentru a participa la adunarea generală, acționarii vor depune acțiunile lor la casa societății din Brașov, Calea Bucureștilor Nr. 35, până la 28 Martie 1944 inclusiv, în schimbul unei adeverințe de primire, care va servi drept carte de legitimație pentru participare la adunarea generală.

În caz că adunarea generală ar fi în neputință de a lucra din cauza numărului insuficient al acționarilor, adunarea va avea loc la 14 Aprilie 1944, în același loc și la aceeași oră, această a doua adunare putând decide asupra ordinii de zi mai sus arătată, oricare ar fi numărul acționarilor și acțiunilor reprezentate de ei. Acțiunile, pentru această a doua adunare se vor depune la casa mai sus arătată, cel mai târziu până la 6 Aprilie 1944.

**„BARSANA“ S. A. R. Brașov  
fostă A. KOCIS și Fii S.S.A.**

Corpul Portăreilor Tribunalul Brașov  
Dos. Nr. 103/944.

**Publicațiune de licitație**

Subsemnatul Portărel aduc prin aceasta la cunoștința publică, că în ziua de 29 Martie 1944 orele 16 se va vinde prin licitație publică în Brașov, Str. Regele Carol 7 și Str. Calea Victoriei 17 averea mobilă a debitorului Bușor Ardeleanu din Brașov constând din 2 mese de birou, una masă rotundă, una masă pentru scris, una bicicletă, un ceas, 1 aparat de radio, una mașină de scris, una motocicletă, pentru încasarea creanței de 150.000 lei, dobânzi și cheltuieli pentru despăgubirea creditorului Hans Barthelamie din Brașov.

Licitația se va ține cu banii gata. Brașov, la 8 Martie 1944.

Portărel Secretar  
Gh. Bratu Gherman

Primăria comunei Hălchtu, jud. Brașov

**Publicație de licitație**

Se aduce la cunoștință generală că, comuna Hălchtu dă în întreprindere prin licitație publică, ce se va ține în localul primăriei, în ziua de 28 Martie 1944, ora 10, extrasul și ciuritul cantității de 1000 m. c., pietriș de vale din râul Bârșa, precum și așezarea pietrișului în piramide.

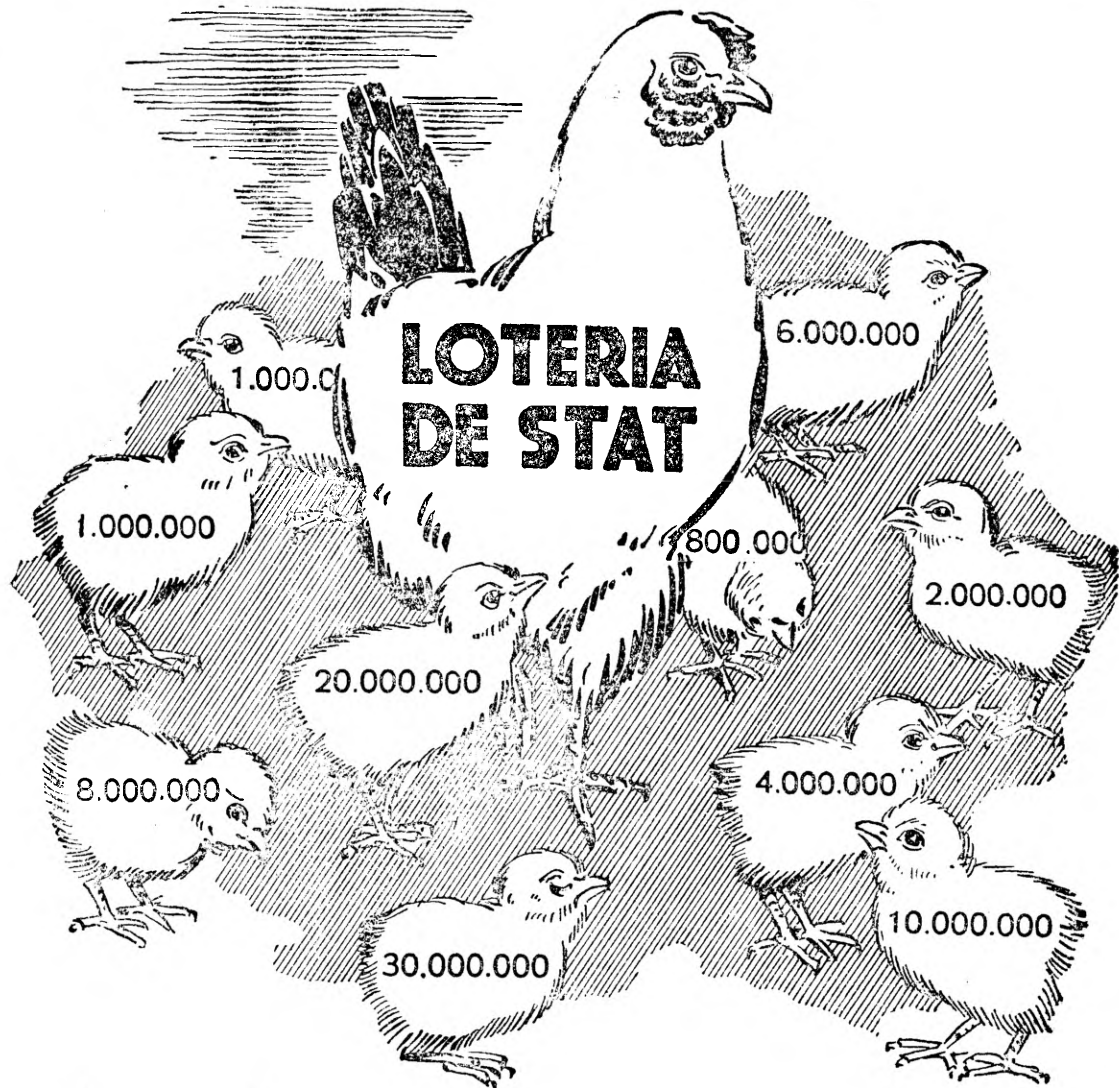
Prețul de strigare per m. c., este de Lei 200 în jos, iar garanția provizorie Lei 10.000, în numerar sau efecte de stat.

Licitația se ține cu oferte închise și sigilate, potrivit prevederilor Legii C. P., art 88-110, și normelor generale pentru ținerea licitațiilor la administrațiile publice.

Cafetel de sarcini se poate vedea în zilele de lucru în biroul administrației comunale.

În cazul când această licitație va rămâne fără rezultat, se ține a doua licitație în ziua de 8 Aprilie a. c., aceeași oră și local.

Primar Notar  
Hans Wagner N. Bărbat



împarte în luna Paștilor  
**SUTE DE MILIOANE**

Puteți câștiga Lozul cel mare de **30 MILIOANE**

**TRAGEREA**

LA: 1-2-3, 6-7-8, 12-13, 19-20-21-22,  
25-26-27 și 30 APRILIE 1944



# Informațiuni

## Abonamente de sprjin

Banca Românească	
București-Brașov	Lei 21.000
Dr. Ioan Iosif, avocat, Rupea	1500
Ing. Comanescu Cornel,	
București	1000
Mihail N. Economu, proprietar,	
Izvoarele	1000

## Șezătoare

Asociația Refugiaților, secția Brașov, aranjează duminică în 26 Martie a. c. la ora 4 d. m. în sala festivă a Camerei de comerț o șezătoare cu caracter patriotic. Vor vorbi d-l Ioan Vesca, președintele Asociației Refugiaților din Ardealul de Nord și d-l prof. Gh. Dragos.

Se vor recita poezii și se vor executa cântece naționale de către Corul Academiei Comerciale. — Intrarea liberă.

## INVITARE

În conformitate cu art. 20 din statute, domnii membri ai Societății Române de vânatoare din Brașov sunt rugați a lua parte la Adunarea Generală a societății, care se va ține sâmbătă 1 Aprilie 1944 ora 7 seara în localul Casinei Române din Brașov, Piața Libertății No. 27, cu următoarea

### ORDINE DE ZI:

1. Raportul Consiliului de administrație pe anul expirat
2. Raportul Casierului
3. Descărcarea Consiliului de administrație și a cenzorilor pe anul expirat.
4. Aprobarea bugetului propus de consiliu.
5. Fixarea cotizațiilor pe 1944/5.
6. Ratificarea primirii membrilor de onoare, ca activi ai societății.
7. Ratificarea excluderilor din societate.
8. Diverse.

Brașov la 8 Martie 1944.

### Consiliul de administrație

## CONVOCARE

Membrii fondatori și ajutători ai Asociației „Casa de Adăpost Poiana Brașov”, sunt rugați a lua parte la Adunarea Generală, care va avea loc **Luni, 3 Aprilie 1944 orele 18** în localul „Casina Română” Brașov, Piața Libertății Nr. 27, cu următoarea:

### ORDINE DE ZI

1. Raportul anual de activitate
  2. Raportul casierului
  3. Bilanțul și contul de Profit și Pierdere
  4. Inventarul
  5. Raportul cenzorilor
  6. Proiectul de activitate pe anul 1944
  7. Diverse.
- In caz că nu se va întruni numărul de membri cerut de statute, Adunarea Generală se va ține, cu orice număr de membri, în aceeași zi, același loc, la orele 19, având aceeași ordine de zi.

Comitetul.

## Comunicat militar

Se aduce la cunoștința ofițerilor, subofițerilor și trupeii din activitate, completare, rezervă și miliție care locuiesc în raza municipiului Brașov, și care au asupra lor ordine de chemare galbene și roșii că urmează să se prezinte de urgență la circumscripțiile de poliție în raza cărora locuiesc pentru verificarea situației militare.

În acest scop se vor prezenta cu toate actele ce posedă referitoare la situația militară.

Cei care nu se vor conforma prezentului comunicat vor suferi rigorile dispozițiilor în vigoare.



# Cronica războiului

## Frontul diplomatic

### Situația din Ungaria

a fost lămurită de comunicatul oficial transmis de agenția telegrafică maghiară. Pentru a sprijini Ungaria împotriva inamicului comun — spune comunicatul — în cadrul conducerii războiului comun al națiunilor europene unite prin pactul tripartit și în deosebi, pentru a întări lupta eficientă împotriva bolșevismului, trupe germane au sosit în Ungaria, în baza unui acord încheiat.

Pentru a înlăcui guvernul ce și-a dat demisia, A. S. Regentul a însărcinat pe ministrul Ungariei la Berlin, d-l Stojay, să alcătuiască noul cabinet. Acesta are compune ea următoarele: președinte al Consiliului de miniștri și ministru de externe d-l Doem Stojay; ministru fără portofoliu și însărcinat cu înlocuirea președintelui de consiliu, Jenoe Rasch; interne Andor Jaross; finanțe Lajos Remenyi-Schneller; industrie Lajos Szasz; comunicații Antal Kunder; agricultură și aprovizionare Bela Yurczuk; ministru de justiție, însărcinat cu titlu provizoriu cu conducerea ministerului cultelor și instrucției publice, Istvan Antal; ministru de război Lajos Csatay.

Cele două guverne aliate sunt de acord în a socoti că măsurile luate vor contribui, în spiritul vechii amiciții și frații de arme, unind popoarele ungar și german, să pună în acțiune toate resursele Ungariei pentru victoria finală a cauzei comune.

În același timp din Berlin s'a transmis că la propunerea d-lui von Ribbentrop, ministru de afaceri străine al Reichului, Fuehrerul a numit pe dr. Edmund Vechnmayer în postul de însărcinat cu afaceri al Germaniei în Ungaria.

Situația din Ungaria pare a se fi limpezit în urma intervenției armatelor germane. Anumite cercuri cred a ști că, pentru o deplină siguranță, vor fi luate în Ungaria și alte măsuri. Legăturile telegrafice și telefonice între Ungaria și străinătate au fost restabilite. Așa fiind în Ungaria a fost instaurat un regim în care minoritățile să se bucure de libertatea credințelor și simțămintelor etnice. Peste vâlvața urii aprinsă de civilizația maghiară împotriva celei mai pașnice dintre minorități s'a abătut o împusă și binemeritată potolire.

Presa și agențiile de presă n'au avut vreme să comenteze evenimentele din Ungaria. Se precizează însă că cele petrecute în Ungaria n'au produs o surprindere deosebită. Interesele militare și strategice au impus măsuri de siguranță într'un sector al Europei unde realitățile vieții erau cu totul aparte.

### Bulgaria n'a fost ocupată de trupele germane

precizează cercurile competente, desmințind în același timp șvonurile în această privință.

### Finlanda a respins condițiunile sovietice

Un eveniment, urmărit cu deosebită atenție de cercurile militare și politice ca și de lumea care păstrează Finlandei un sentiment de deosebită prețuire, a fost răspunsul guvernului din Helsinki la propunerile de armistițiu sovietice.

Oficiul de informațiuni al guvernului a publicat un comunicat oficial, în care condițiunile sovietice de armistițiu sunt caracterizate ca neacceptabile. Guvernul finlandez — se spune în acel comunicat — a fost în măsură să anunțe Parlamentului la 29 Februarie, condițiunile de armistițiu pe care consilierul de stat Paasikivi le primise prin ministrul U.R.S.S. la Stockholm, condiții care au fost publicate. Acceptarea acestor condiții, sub forma dată, fiind imposibilă, guvernul finlandez nu a voit să decline totuși posibilitatea unor tratative ulterioare. Din această cauză el a propus Parlamentului să continue ținerea contactului. Concepția guvernului a fost acceptată de Parlament. Între timp se aduseseră la cunoștința Sovietelor că armistițiul a fost obiectul unor aprofundate examinări și a propus să se dea posibilitate guvernului finlandez a-și exprima părerea asupra tuturor problemelor ce decurg din condițiunile sovietice. Cu toate acestea, guvernul sovietic a considerat răspunsul finlandez ca fiind absolut nesatisfăcător. În răspunsul său el a adus la cunoștință că acele condițiuni trebuie să fie considerate elementare și că, numai după acceptarea lor se va putea discuta despre încetarea ostilităților. În afară de acestea guvernul sovietic a mai cerut un răspuns pozitiv într'un termen fixat. În urma acestor împrejurări, președintele Consiliului Linkomies a făcut constatarea în ședința secretă a Parlamentului din 14 Martie, că în acele condițiuni nu există o altă posibilitate decât aceea de a se da un răspuns negativ cererilor Uniunii Sovietice. Finlanda a subliniat din nou necesitatea de a fi informată de interpretarea formală a diferitelor puncte, precum și despre condițiunile ulterioare.

Comentând propunerile armistițiului presa finlandeză le consideră — dacă ar fi fost primite — egal cu o sinucidere. În comunicatul sovietic se reeditează faptele care au dus la ruperea tratativelor în vederea armistițiului și subliniază faptul că „guvernul finlandez și-a luat asupra lui toată răspunderea celor ce vor urma”.

Redactorul diplomatic al agenției D. N. B. consideră condițiunile de armistițiu drept o cursă ordinară. „Moscovia și-a descoperit jocul, confirmându-se părerea germană că pretențiile față de Finlanda nu erau decât o încercare de a atrage Finlanda într'un războiu ce trebuia să cruțe armatei roșii efortul de a învinge această țară pe calea armelor”.

de **Mardare Mateescu**

### „Londra a dat Moscovei o poliță în alb”.

scrie d-l George Glasgow în revista engleză „Contemporary Review”. „Problema nerezolvată a acelei Rusii Sovietice, gigantice și enigmatice, care se găsește la Apus în războiu, la Răsărit în pace și care este un aliat al Statelor Unite împotriva Japoniei sau un aliat al Japoniei împotriva Statelor Unite, este o întrebare care se pune în acest războiu în privința Rusiei Sovietice. Răspunsul este: dominație mondială, putere, bună stare, petrol, cauciuc, oțel. Dar războiul din Europa, de acest lucru putem fi siguri, încă nu s'a terminat. Anglia este stăpânită de o atât de mare teamă că va fi distrusă de Germania încât timp de un sfert de veac s'a distrus ea singură, așa cum un posedat de teama că se va îneca se înecă în cele din urmă singur. Astăzi Angliei, îi este teamă că Germania acceptă strategia Rușilor bolșevici”. Este un lucru hotărât: nimic nu mai poate salva Țările Baltice, Polonia, România, Ungaria, Bulgaria, Jugoslavia sau Austria, de stăpânirea sovietică, în cazul unei victorii rusești.

### America își va revizui politica externă.

a declarat d-l Knox, ministrul nord-american al marinei. „Trebuie să se înțeleagă limpede — a spus ministrul american — că politica nord-americană, atunci când precedează la deshiderea unor noi izvoare de aprovizionare, nu este dictată decât de scăderea rezervelor petrolifere din Statele Unite. Aceste restricții ulterioare ce se impun și Statelor Unite ar putea să se găsească în ajunul unei revizuii a politicii externe”.

## Mersul războiului

Pe frontul de răsărit se dau lupte grele în sectorul dintre Bug și Nistru și pe Nistru. Trupele germane au făcut până acum față unui inamic superior numeric. La capul de pod Nicolaev sovieticii atacă cu forțe sporite. În nordul Crimeei sovieticii au dat două atacuri care au fost respinse de trupele germane și române. Pe frontul central, în regiunea Vitebsk și Tarnopol, se dau lupte îndârjite. Trupele germane au început o contra-ofensivă care a avut drept rezultat câteva breșe făcute în liniile sovietice. În partea de nord a frontului de răsărit, la Narva, au fost respinse toate atacurile sovietice.

## „GAZETA TRANSILVANIEI”

Redactor responsabil  
ION COLAN

Redacția și Administrația  
BRAȘOV  
B-dul Regele Ferdinand No. 12  
TL 1513

Abonamentul anual Lei 400  
Autorități și Societăți Lei 800  
Membrii „Astrei” din  
comunele jud. Brașov  
și refugiații săteni din  
Ardealul de Nord Lei 200

## Ungaria a fost ocupată de trupele germane

Un comunicat oficial anunță faptul concretizat în titlul de mai sus. Fiind vorba de o colaborare cu totul amicală, în cadrul luptei împotriva inamicului comun, ne exprimăm toată satisfacția pentru acordul la care s'a ajuns și nu ne îndoim că va fi acceptată cu aceeași dragoste, și mâna de ajutor pe care noi am putea-o oferi

aliaților în lupta împotriva aceluiași inamic.

Pentru că, socotim noi, să vâri briceagul pe la spate în nenorocitul încolțit din toate părțile, e lucru nedemn, și pentru individ, și pentru popoare. Dar să-l ajutăm în nenorocire, e o poruncă a evangheliei.

Suntem gata s'o facem.